

היום נלמד בעזרת ה':

שבת דף עב

אמר עולא: למאן דאמר שאפשר להביא אשם ודאי אף אם לא נודע לו שחטא (ראה הסבר ב'מושגים בדף'), אם בעל חמש בעילות בשפחה חרופה בשוגג ונודע לו שחטא בין כל אחת ואחת, חייב רק קרבן אשם אחד, משום שהידיעה לא מחלקת שהרי לדעתו אין חיוב האשם תלוי בידיעה ולכן היא אינה חשובה. ואם הפריש קרבן בין בעילה לבעילה חייב על כל אחת ואחת, שהפרשות מחלקות.

אמר רבין:

(1) הכל מודים (= רבי יוחנן וריש לקיש לעיל) בשפחה חרופה שאינו חייב אלא אחת - כדעת עולא הנ"ל. שאף לדעת רבי יוחנן שידיעות מחלקות זה רק בחטאת, אבל באשם לדעת רבי טרפון הרי אין חשיבות לידיעה ולכן אין היא מחלקת.

(2) והכל מודים בשפחה חרופה שחייב על כל אחת ואחת - כשהפריש קרבן בין בעילה לבעילה, שהפרשות מחלקות.

(3) ומחלקת בשפחה חרופה - למאן דאמר שבאשם ודאי צריך ידיעה בתחילה, בזה נחלקו רבי יוחנן וריש לקיש. (ראה הרחבה ב'מושגים בדף')

התכוון להגביה את התלוש וחתך את המחובר - פטור: כגון שנפלה לו סכין בערוגות הירק והתכוון להגביהה, ובטעות הגביה ירק מהערוגה ותלש אותו, הרי הוא פטור משום שהוא 'מתעסק', כלומר שהתעסק לעשות דבר אחר ועשה דבר זה. ואין זה נקרא שוגג, ששוגג הוא המתכוון למלאכה שהוא עושה, רק ששכח ששבת היום או שלא ידע שמלאכה זו אסורה, ואילו כאן לא התכוון כלל לעשות מעשה חיתוך.

ואם התכוון לחתוך את התלוש וחתך את המחובר, לדעת רבא גם בזה הוא 'מתעסק' ופטור, שהרי הוא יודע ששבת היום ואסור לחתוך את המחובר בשבת, אלא שהוא מתעסק לחתוך את ההיתר ובטעות חתך את האסור. ולדעת אב"י חייב, שהרי התכוון לעשות מעשה חיתוך ואין זה נחשב ל'מתעסק'.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

למדנו בברייתא: חומר שבת משאר מצוות - שהשבת אם עשה בה שתי מלאכות בהעלם אחד חייב חטאת על כל אחת ואחת, משא"כ בשאר מצוות שאם עשה שתיים בהעלם אחד חייב רק חטאת אחת.

הגמרא דנה בדברים: אם מדובר שעשה קצירה וטחינה בשבת בהעלם אחד, וכן 'בשאר מצוות' אבל חֶלֶב ודם בהעלם אחד, הרי בזה ובזה חייב שתיים, ואם 'בשאר מצוות' מדובר שאכל חלב וחלב בהעלם אחד, וכן לגבי שבת עשה קצירה וקצירה בהעלם אחד, הרי בזה ובזה חייב אחת.

אלא מדובר שבשבת עשה קצירה וטחינה בהעלם אחד, ו'שאר מצוות' הכוונה לעבודה זרה, שאם זבח וקיסר וניסך לעבודה זרה בהעלם אחד - חייב רק חטאת אחת.

אנדרטא: פסל בצורת המלך שעושים לכבוד המלך, ואם הוא השתחוה לו לשם ע"ז - חייב, ואם לכבוד המלך - פטור.

אלא מאהבה ומיראה: שהשתחוה לע"ז מאהבת אדם או מיראתו ממנו, והוא קרוי שוגג, מפני שחשב שמותר לו להשתחוות כיון שאינו מתכוון לשם ע"ז, והוא לא ידע שהוא ביהרג ואל יעבור.

באומר מותר: כגון גר שהתגייר בין הנכרים, וסבור שאין איסור ע"ז כתוב בתורה.

↓ 'מושגים בדף' נמצא בדף הבא ↓

מושגים בדף

למאן דאמר אשם ודאי לא בעי ידיעה בתחילה: רבי עקיבא רבי טרפון נחלקו במסכת כריתות האם מביאים אשם תלוי על ספק מעילות. כגון שהיו לפניו שתי חתיכות אחת של קדש ואחת של חולין ואינו יודע איזו אכל, לדעת ר"ע מביא אשם תלוי וכשיוודע לו שבודאי חטא יביא אשם ודאי. ולדעת ר"ט כיון שאשם תלוי ואשם ודאי הם מאותו המין (= איל) א"כ "מה לזה מביא שתי אשמות"? אלא מביא איל ואומר אם ודאי מעלתי - זה קרבן אשמי, ואם ספק מעלתי ולא עתיד ספקי להיוודע לי - אשם זה יהיה אשם תלוי, ואם בסופו של דבר נודע לו שחטא לא צריך להביא אשם ודאי, נמצא שלדעת ר"ט אין אשם ודאי צריך ידיעה שחטא. **שפחה חרופה:** שפחה כנענית המאורסת לעבד עברי. הבא על שפחה חרופה בין בשוגג ובין במזיד מביא קרבן אשם ודאי. הבא עליה במזיד נפטר בקרבן אחד אפילו על הרבה בעילות, וכן הבא עליה הרבה בעילות בשוגג בהעלם אחד. הבא עליה כמה פעמים בשוגג ונודע לו בין ביאה לביאה, למאן דאמר שצריך ידיעה באשם ודאי - צריך להביא קרבן על כל בעילה, לפי שיטת רבי יוחנן לעיל שידיעות מחלקות.